

भारतीय संविधानाच्या अनुच्छेद २७५(१)
अंतर्गत "Implementation of DBT
Scheme for Ashram School" योजनेच्या
मार्गदर्शक सुचनांना मंजूरी देणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
आदिवासी विकास विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: केंद्रीय-२०२०/प्र.क्र.१२०/का-१९
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२
तारीख: ०८/०६/२०२१

संदर्भ-

- १) जनजाती कार्य मंत्रालय, नवी दिल्ली यांचे पत्र क्र.F.No.११०१५/४(१४)/२०१६-Grants, दि.२१/०३/२०१७
- २) शासन निर्णय क्रमांक: केंद्रीय २०१६ /प्र.क्र.६४ /का-१९, दि. ३०/०३/२०१७.

प्रस्तावना -

केंद्र शासनाकडून दरवर्षी विशेष केंद्रीय सहाय्य अंतर्गत अनुदान, भारतीय संविधानाच्या अनुच्छेद २७५(१) अंतर्गत व अदिम जमाती विकास कार्यक्रम या योजनाअंतर्गत राज्य शासनास अनुदान प्रदान होत असते. या योजनाअंतर्गत प्राप्त होणा-या अनुदानासाठीचे प्रस्ताव मा.मुख्य सचिव यांच्या अध्यक्षतेखालील कार्यकारी समितीच्या मान्यतेने केंद्र शासनाच्या जनजाती कार्य मंत्रालयाकडे सादर करण्यात येतात. त्यानुषंगाने भारतीय संविधानाच्या अनुच्छेद २७५(१) अंतर्गत सन २०१६-१७ करिता "Implementation of DBT Scheme for Ashram School" हा प्रस्ताव जनजाती कार्य मंत्रालयास सादर करणेत आला.

२ आदिवासी विकास विभागाच्या आश्रमशाळांमध्ये लाखो विद्यार्थी शिक्षण घेत आहेत. आश्रमशाळेतील विद्यार्थ्यांना दर्जायुक्त शिक्षणाबरोबरच मुबलक भोजन पुरवठा करणे, चांगला निवारा या सारख्या मुलभुत व आवश्यक सुविधा पुरविण्याची जबाबदारी आदिवासी विकास विभागाची आहे. याकरीता आदिवासी विकास विभागामार्फत विविध योजना राबविल्या जातात. अशा योजनांपैकी ज्या योजनांचा लाभ डीबीटीच्या (Direct Benefit Transfer) माध्यमातून दिला जातो त्या योजनांच्या अनुषंगाने सर्व आश्रमशाळांमधील विद्यार्थ्यांचा डेटा नूतनीकरण करण्यासाठी, डीबीटी योजना संनियंत्रण करण्यासाठी सॉफ्टवेअरचे अद्यावतीकरण करणे, सर्व आश्रम शाळा आणि प्रकल्प कार्यालय मधील संबंधित कर्मचारी यांना प्रशिक्षण देणे, सर्व प्रकल्प कार्यालय, अपर आयुक्त आणि आयुक्त आदिवासी विकास यांचे स्तरावर डीबीटी करिता स्वतंत्र संगणक व प्रिंटर खरेदी करणे आणि त्या माध्यमातून डीबीटी बाबत वर्षभर कामकाज करणे या हेतुने विभागामार्फत "Implementation of DBT Scheme for Ashram School" ही योजना राबविण्याबाबत प्रस्ताव सादर करणेत आला.

३. जनजाती कार्य मंत्रालयाने दि.१०.०३.२०१७ रोजी आयोजित केलेल्या Project Appraisal Committee (PAC) बैठकीमध्ये "Implementation of DBT Scheme for Ashram School " ही योजना सन २०१६-१७ करिता राबविण्यासाठी एकूण रु.१६९.७९ लक्ष इतक्या रकमेच्या प्रस्तावास संदर्भाधिन ०१ पत्रान्वये मंजूरी देऊन निधी वितरित केला आहे. सदर निधी संदर्भ क्र २ येथील शासन निर्णयान्वये आयुक्त आदिवासी विकास नाशिक यांना वितरीत केला आहे. आता रु. १६९.७९ लक्ष इतक्या किंमतीच्या "Implementation of DBT Scheme for Ashram School" या योजनेच्या अंमलबजावणीकरीता मार्गदर्शक सुचना निर्गमित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय-

शासनाच्या विविध योजनांचा लाभ डीबीटीच्या माध्यमातून पुरविला जातो/जाण्यासाठी विद्यार्थ्यांचा डेटा अद्ययावत करणे, गरजेनुसार नुतनीकरण करणे, योजना संनियंत्रण करण्यासाठी सॉफ्टवेअरचे अद्यावतीकरण करणे, संबंधित कर्मचारी यांना प्रशिक्षण देणे, स्वतंत्र संगणक व प्रिंटर खरेदी करणे आणि त्या माध्यमातून डीबीटी बाबत वर्षभर कामकाज करणे या हेतुने "Implementation of DBT Scheme for Ashram School" ही एकुण रु. १६९.७९ लक्ष इतक्या किंमतीच्या योजनेच्या अंमलबजावणीच्या मार्गदर्शक सूचनांना या निर्णयाद्वारे सोबत जोडलेल्या परिशिष्ट क्रमांक १ नुसार मंजूरी प्रदान करण्यात येत आहे.

२. सदर योजनेच्या मार्गदर्शक सूचनांनुसार वितरीत तरतूदीच्या मर्यादेत योजना राबविण्याबाबत त्वरीत कार्यवाही करण्यात यावी व त्याचे उपयोगिता प्रमाणपत्र आर्थिक व भौतिक अहवालासह शासनास सादर करण्याची दक्षता घ्यावी.

३. हा शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२१०६०९१५१३३५२२२४ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(प्रकाश वाजे)

कक्ष अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

- १) मा.मंत्री आदिवासी विकास, महाराष्ट्र राज्य, यांचे खाजगी सचिव ,मंत्रालय,मुंबई
- २) मा.राज्यमंत्री आदिवासी विकास, महाराष्ट्र राज्य, यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ३) मा. सचिव,आदिवासी विकास,मंत्रालय,मुंबई
- ४) आयुक्त,आदिवासी विकास,नाशिक
- ५) सहसचिव/उपसचिव,आदिवासी विकास विभाग,मंत्रालय,मुंबई.
- ६) अपर आयुक्त, आदिवासी विकास, ठाणे , नाशिक, नागपूर व अमरावती
- ७) सर्व प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प.
- ८) सर्व अवर सचिव/कक्ष अधिकारी, आदिवासी विकास विभाग मंत्रालय मुंबई.
- ९) संगणक समन्वयक,आदिवासी विकास विभाग,मंत्रालय,मुंबई
- १०) निवड नस्ती (का.१९) आदिवासी विकास विभाग,मंत्रालय,मुंबई.

भारतीय संविधानाच्या अनुच्छेद २७५(१) अंतर्गत सन २०१६-१७ करिता मंजूर योजना
परिशिष्ट १

१	योजनेचे नांव	<ul style="list-style-type: none"> “Implementation of DBT Scheme for Ashram School” 																																				
२	हेतू/उद्देश	<ul style="list-style-type: none"> शासनाच्या विविध योजनांचा लाभ डीबीटीच्या माध्यमातून पुरविला जातो/जाण्यासाठी विद्यार्थ्यांचा डेटा अद्ययावत करणे, गरजेनुसार नुतनीकरण करणे, योजना संनियंत्रण करण्यासाठी सॉफ्टवेअरचे अद्यावतीकरण करणे, संबंधित कर्मचारी यांना प्रशिक्षण देणे, स्वतंत्र संगणक व प्रिंटर खरेदी करणे आणि त्या माध्यमातून डीबीटी बाबत वर्षभर कामकाज करणे. 																																				
३	मंजुर निधी	<ul style="list-style-type: none"> भारतीय संविधानाच्या अनुच्छेद २७५(१) सन २०१६-१७ करिता मंजुर रु.१६९.७९ लक्ष 																																				
४	कालावधी	<ul style="list-style-type: none"> १ वर्ष 																																				
५	योजनेचे कार्यक्षेत्र	<ul style="list-style-type: none"> सर्व शासकीय आदिवासी आश्रमशाळा आणि संबंधित एकात्मिक आदिवासी प्रकल्प कार्यालय. 																																				
६	खर्चाचे सविस्तर अंदाजपत्रक	<ul style="list-style-type: none"> योजने मध्ये आवश्यक असणारे खर्चाचे अंदाजपत्रक पुढील प्रमाणे आहे- <table> <tr> <th>अ.क्र.</th> <th>बाब</th> <th>विवरण</th> <th>खर्च (लक्ष)</th> </tr> <tr> <td>१</td> <td>अपर आयुक्त स्तरीय प्रशिक्षण</td> <td>वर्षामध्ये १ प्रशिक्षण कार्यक्रम</td> <td>१०.००</td> </tr> <tr> <td>२</td> <td>आश्रम शाळा स्तरीय प्रशिक्षण</td> <td>वर्षामध्ये १ प्रशिक्षण कार्यक्रम</td> <td>२०.००</td> </tr> <tr> <td>३</td> <td>संगणक आणि प्रिंटर</td> <td>सर्व प्रकल्प कार्यालय, अपर आयुक्त आणि आयुक्त यांचेकरिता</td> <td>४५.००</td> </tr> <tr> <td>४</td> <td>सॉफ्टवेअर अद्यावतीकरण</td> <td>डीबीटी करिता सॉफ्टवेअर</td> <td>२०.००</td> </tr> <tr> <td>५</td> <td>डीबीटी करिता डेटा ऑपरेटर/अतिरिक्त मनुष्यबळ (बाह्य स्रोताद्वारे)</td> <td>३० प्रकल्प कार्यालये यांचे करिता</td> <td>७०.००</td> </tr> <tr> <td>६</td> <td>इतर आनुषंगिक खर्च</td> <td>डीबीटी अनुषंगाने आत्यावश्यक इतर बाबी</td> <td>१.३९</td> </tr> <tr> <td>७</td> <td>२ % संनियंत्रण आणि मूल्यमापन</td> <td>योजनेच्या भेटी, अहवाल, झेरॉक्स, चलचित्र, जाहिरात, ई. करिता</td> <td>३.४०</td> </tr> <tr> <td></td> <td>एकूण खर्च</td> <td></td> <td>१६९.७९</td> </tr> </table> 	अ.क्र.	बाब	विवरण	खर्च (लक्ष)	१	अपर आयुक्त स्तरीय प्रशिक्षण	वर्षामध्ये १ प्रशिक्षण कार्यक्रम	१०.००	२	आश्रम शाळा स्तरीय प्रशिक्षण	वर्षामध्ये १ प्रशिक्षण कार्यक्रम	२०.००	३	संगणक आणि प्रिंटर	सर्व प्रकल्प कार्यालय, अपर आयुक्त आणि आयुक्त यांचेकरिता	४५.००	४	सॉफ्टवेअर अद्यावतीकरण	डीबीटी करिता सॉफ्टवेअर	२०.००	५	डीबीटी करिता डेटा ऑपरेटर/अतिरिक्त मनुष्यबळ (बाह्य स्रोताद्वारे)	३० प्रकल्प कार्यालये यांचे करिता	७०.००	६	इतर आनुषंगिक खर्च	डीबीटी अनुषंगाने आत्यावश्यक इतर बाबी	१.३९	७	२ % संनियंत्रण आणि मूल्यमापन	योजनेच्या भेटी, अहवाल, झेरॉक्स, चलचित्र, जाहिरात, ई. करिता	३.४०		एकूण खर्च		१६९.७९
अ.क्र.	बाब	विवरण	खर्च (लक्ष)																																			
१	अपर आयुक्त स्तरीय प्रशिक्षण	वर्षामध्ये १ प्रशिक्षण कार्यक्रम	१०.००																																			
२	आश्रम शाळा स्तरीय प्रशिक्षण	वर्षामध्ये १ प्रशिक्षण कार्यक्रम	२०.००																																			
३	संगणक आणि प्रिंटर	सर्व प्रकल्प कार्यालय, अपर आयुक्त आणि आयुक्त यांचेकरिता	४५.००																																			
४	सॉफ्टवेअर अद्यावतीकरण	डीबीटी करिता सॉफ्टवेअर	२०.००																																			
५	डीबीटी करिता डेटा ऑपरेटर/अतिरिक्त मनुष्यबळ (बाह्य स्रोताद्वारे)	३० प्रकल्प कार्यालये यांचे करिता	७०.००																																			
६	इतर आनुषंगिक खर्च	डीबीटी अनुषंगाने आत्यावश्यक इतर बाबी	१.३९																																			
७	२ % संनियंत्रण आणि मूल्यमापन	योजनेच्या भेटी, अहवाल, झेरॉक्स, चलचित्र, जाहिरात, ई. करिता	३.४०																																			
	एकूण खर्च		१६९.७९																																			

		<ul style="list-style-type: none"> उपरोक्त खर्चाच्या घटकामध्ये बदल करण्याचे अधिकार आयुक्त आदिवासी विकास, नाशिक यांचेकडे राहिल.
७	अंमलबजावणी अधिकारी	<ul style="list-style-type: none"> संबंधित प्रकल्प कार्यालये, अपर आयुक्त आणि आयुक्त आदिवासी विकास
८	नियंत्रक अधिकारी	<ul style="list-style-type: none"> आयुक्त, आदिवासी विकास नाशिक
९	निधी वितरण कार्यपद्धती	<ul style="list-style-type: none"> योजनेच्या अनुषंगाने प्राप्त निधी आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक यांच्यामार्फत अदा/खर्च करण्यात येईल. प्रशिक्षणा बाबत आवश्यक निधि देण्याबाबत/खर्च करण्याबाबत आयुक्त आदिवासी विकास हे निर्णय घेतील. त्याप्रमाणे आवश्यकते प्रमाणे संबंधित अपर आयुक्त अथवा प्रकल्प कार्यालय यांना निधी वाटप अथवा खर्चाची पुर्तता करण्यात येईल. योजनेच्या अनुषंगाने प्राप्त निधीपैकी २ % सनियंत्रण व मूल्यमापणासाठी तरतूद केलेला निधी आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक यांच्या स्तरावर राखून ठेवावा.
१०	राबविण्याची कार्यपद्धती	<ul style="list-style-type: none"> योजनेचे मार्गदर्शक सूचना मंजूर झाल्यानंतर आयुक्त आदिवासी विकास हे योजना राबविण्याचे सविस्तर वेळापत्रक व नियोजन बनवतील. डीबीटी संबंधित सर्व प्रकल्प कार्यालय यांचे मधील संबंधित कर्मचारी यांचे प्रशिक्षण घेण्याबाबत आयुक्त आदिवासी विकास यांचे कडून निश्चित करण्यात येईल. आश्रम शाळा संबंधित कर्मचारी यांचे करिता प्रशिक्षण कार्यक्रम संबंधित अपर आयुक्त यांचे स्तरावर होईल. या बाबत सर्व जबाबारी संबंधित अपर आयुक्त पार पाडतील. डीबीटी करिता आवश्यक संगणक व प्रिंटर यांची संख्या आयुक्त आदिवासी विकास हे निश्चित करतील. संगणक आणि प्रिंटर यांची खरेदी GeM प्रणाली द्वारे करण्यात येईल, आदिवासी विकास विभागाचा GeM प्रणाली खरेदी बाबतचा शासन निर्णय क्र. शाआशा-२०१७/प्र.क्र.३८६/का-१३ दि. ०९.११.२०१७ व ऊर्जा विभागाच्या शासन निर्णय क्र.भा ख-२०१४/ प्र.क्र.८२/ भा-॥/उद्योग-४ दि.०१.१२.२०१६ आणि २४.०८.२०१७ यानुसार करण्यात येईल. सदर योजने करिता आवश्यक डेटा ऑपरेटर यांची संख्या आणि नियुक्ती आयुक्त आदिवासी विकास नाशिक यांचे कडून विहित पद्धतीने करण्यात येईल. अंमलबजावणी करणाऱ्या संस्थेला केलेल्या कामाचा पूर्तता अहवाल व उपयोगिता प्रमाणपत्र सादर करणे बंधनकारक असेल. सदर योजनेची अंमलबजावणी करताना चलचित्र (video) व छायाचित्रे काढावीत व योजनेची अंमलबजावणी पुर्ण झाल्यानंतर योजनेचा फलनिष्पत्ती

		<p>अहवाल शासनास सादर करण्याची जबाबदारी प्रकल्प अधिकारी व अंमल बजावणी यंत्रणा यांची राहिल तसेच लाभार्थ्यांची यादी व Geo-tagged photographs हे www.stcmis.gov.in/smis या वेबसाईट वर अपलोड करण्याची जबाबदारी प्रकल्प अधिकारी यांची राहिल.</p> <ul style="list-style-type: none"> योजनेच्या अंमलबजावणीच्या अनुषंगाने योजनेच्या प्रगती बाबत माहिती वेळोवेळी CAS पोर्टल वर भरण्याची जबाबदारी अंमलबजावणी यंत्रणेची असेल. 																					
११	अटी व शर्ती	<ul style="list-style-type: none"> योजने मध्ये आवश्यक असणारी खरेदी GeM प्रणाली द्वारे करण्यात यावी. सदर योजनेची अंमलबजावणी करताना चलचित्र (video) व छायाचित्रे काढावीत व योजनेची अंमलबजावणी पुर्ण झाल्यानंतर योजनेचा फलनिष्पत्ती अहवाल शासनास सादर करण्याची जबाबदारी प्रकल्प अधिकारी व अंमल बजावणी यंत्रणा यांची राहिल Geo-tagged photographs हे www.stcmis.gov.in या वेबसाईट वर अपलोड करण्याची जबाबदारी प्रकल्प अधिकारी यांची राहिल. योजनेच्या अंमलबजावणीच्या अनुषंगाने योजनेच्या प्रगती बाबत माहिती वेळोवेळी CAS पोर्टल वर भरण्याची जबाबदारी अंमलबजावणी यंत्रणेची असेल 																					
१२	मुल्यमापन व संनियंत्रण	<ul style="list-style-type: none"> संनियंत्रण व मूल्यमापन याची पद्धत मुल्यमापन व संनियंत्रण समितिद्वारे ठरविली जाईल.याकरिता पुढीलप्रमाणे समिती गठीत करण्यात येत आहे. <table border="1"> <thead> <tr> <th>अ.क्र.</th><th>पदनाम</th><th>पद</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>१.</td><td>आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक</td><td>अध्यक्ष</td></tr> <tr> <td>२ .</td><td>सर्व अपर आयुक्त, आदिवासी विकास.</td><td>सदस्य</td></tr> <tr> <td>३.</td><td>प्रकल्प अधिकारी, ए.आ.वि प्रकल्प कोणतेही ४</td><td>सदस्य</td></tr> <tr> <td>४.</td><td>मुख्याध्यापक आदिवासी शासकीय आश्रम शाळा कोणतेही ४</td><td>सदस्य</td></tr> <tr> <td>५.</td><td>आयटी सल्लागार आदिवासी विकास नाशिक</td><td>सदस्य</td></tr> <tr> <td>६.</td><td>सहाय्यक आयुक्त-केंद्रीय योजना, आयुक्तालय , आ. वि. नाशिक</td><td>सदस्य सचिव</td></tr> </tbody> </table> <ul style="list-style-type: none"> योजनेच्या अंमल बजावणीच्या अनुषंगाने करण्यात येणारे कार्य व त्याची प्रगती या बाबत अहवाल शासनास सादर करण्याची जबाबदारी उपरोक्त समितीस असतील योजनेची अंमलबजावणी सुरु झाल्यापासून उपरोक्त समितीची बैठक आवश्यकते प्रमाणे आयोजित करण्यात यावी. सदर बैठकीमध्ये योजनेच्या प्रगतीचा आढावा घेण्यात यावा तसेच योजना अंमलबजावणीमध्ये काही अडचणी असतील तर त्याबाबत आवश्यक कार्यवाही करावी. योजने मधील किरकोळ बदल करण्याचे अधिकार संबंधित संस्थेस राहिल. 	अ.क्र.	पदनाम	पद	१.	आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक	अध्यक्ष	२ .	सर्व अपर आयुक्त, आदिवासी विकास.	सदस्य	३.	प्रकल्प अधिकारी, ए.आ.वि प्रकल्प कोणतेही ४	सदस्य	४.	मुख्याध्यापक आदिवासी शासकीय आश्रम शाळा कोणतेही ४	सदस्य	५.	आयटी सल्लागार आदिवासी विकास नाशिक	सदस्य	६.	सहाय्यक आयुक्त-केंद्रीय योजना, आयुक्तालय , आ. वि. नाशिक	सदस्य सचिव
अ.क्र.	पदनाम	पद																					
१.	आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक	अध्यक्ष																					
२ .	सर्व अपर आयुक्त, आदिवासी विकास.	सदस्य																					
३.	प्रकल्प अधिकारी, ए.आ.वि प्रकल्प कोणतेही ४	सदस्य																					
४.	मुख्याध्यापक आदिवासी शासकीय आश्रम शाळा कोणतेही ४	सदस्य																					
५.	आयटी सल्लागार आदिवासी विकास नाशिक	सदस्य																					
६.	सहाय्यक आयुक्त-केंद्रीय योजना, आयुक्तालय , आ. वि. नाशिक	सदस्य सचिव																					

१३	फलनिष्पत्ती	<ul style="list-style-type: none"> • शासनाच्या विविध योजनांचा लाभ डीबीटीच्या माध्यमातून पुरविला जातो/जाण्यासाठी विद्यार्थ्यांचा डेटा अद्ययावत व गरजेनुसार नुतनीकरण करणेत येईल • योजना संनियंत्रण करण्यासाठी सॉफ्टवेअरचे अद्यावतीकरण, स्वतंत्र संगणक व प्रिंटर खरेदी करणेत व त्यामाध्यमातून डीबीटी बाबत वर्षभर कामकाज करणेत येईल. • डीबीटीच्या माध्यमातून लाभ पुरविण्यात येणा-या योजनांशी संबंधित कर्मचारी यांना प्रशिक्षण देणेत येईल. • सदर योजने करिता आवश्यकतेनुसार मनुष्यबळाची नेमणुक करणेत येईल.
----	-------------	---